

POSTUP PRI NÁROKOVANÍ SI ÚHRADY ZVÝŠENÝCH NÁKLADOV ZA VYKONANIE OPATRENÍ NA ZABRÁNENIE NADMERNÉHO ŠÍRENIA A PREMNOŽENIA ŠKODCOV NA ZÁKLADE § 28 ODSEK 3 A ODSEK 6 ZÁKONA Č. 326/2005 Z. Z. O LESOCH

V prípade ohrozenia lesov, alebo v prípade škôd na lesných porastoch spôsobených škodlivými činiteľmi v lesoch je „*obhospodarovateľ lesa povinný v záujme ochrany lesa vykonať náhodnú ťažbu alebo iné vhodné opatrenie na ochranu lesa tak, aby nedošlo k vývinu, šíreniu a premnoženiu škodcov, najneskôr však do šiestich mesiacov od vzniku dôvodu na náhodnú ťažbu*“. Táto „*povinnosť obhospodarovateľovi lesa vzniká, ak z právnej úpravy ochrany prírody alebo z rozhodnutia orgánu ochrany prírody nevyplýva obmedzenie alebo zákaz vykonania náhodnej ťažby alebo iného vhodného opatrenia na ochranu lesa*“.

Obhospodarovateľ lesa je povinný **ohlásiť vznik dôvodu na náhodnú ťažbu** do siedmich dní odo dňa, kedy zistil vznik dôvodu na náhodnú ťažbu, najneskôr však do 30 dní od jeho vzniku orgánu štátnej správy lesného hospodárstva ak

- **odhadovaný objem** náhodnej ťažby počas platnosti programu starostlivosti o lesy alebo projektu starostlivosti o lesný pozemok **presiahne 15 % zásoby porastu a** náhodná ťažba sa má vykonať na **súvislej ploche** s výmerou **viac ako 0,3 ha**;

- **odhadovaný objem** náhodnej ťažby počas platnosti programu starostlivosti o lesy alebo projektu starostlivosti o lesný pozemok **presiahne 15 % zásoby porastu a** náhodná ťažba sa má vykonať na **súvislej ploche** s výmerou **menej ako 0,3 ha**;
- **odhadovaný objem** náhodnej ťažby počas platnosti programu starostlivosti o lesy alebo projektu starostlivosti o lesný pozemok **nepresiahne 15 % zásoby porastu a** náhodná ťažba sa má vykonať na **súvislej ploche** s výmerou **viac ako 0,3 ha**;
- **vznik dôvodu** na náhodnú ťažbu vznikol **po skončení platnosti programu starostlivosti o lesy** alebo projektu starostlivosti o lesný pozemok **do vykonateľnosti** rozhodnutia o schválení **nového programu starostlivosti o lesy**, **ohlasuje každú** náhodnú ťažbu (bez ohľadu na vyššie uvedené kritériá).
- Ak odhadovaný objem náhodnej ťažby **pocas platnosti** programu starostlivosti o lesy alebo projektu starostlivosti o lesný pozemok **nepresiahne 15 % zásoby porastu a** náhodná ťažba sa má vykonať na **súvislej ploche** s výmerou **menej ako 0,3 ha**, obhospodarovateľ lesa **nemá povinnosť ohlásiť vznik dôvodu** na náhodnú ťažbu v prípade.
- **Vykonanie náhodnej ťažby** je podmienené viacerými súvislosťami, viažucimi sa predovšetkým na obmedzenia alebo zákazy vykonania náhodnej ťažby alebo iného vhodného opatrenia na ochranu lesa, vyplývajúcimi z právnej úpravy ochrany prírody alebo rozhodnutí orgánov ochrany prírody. Ak **v poraste bola splnená povinnosť ohlásenia vzniku dôvodu** na náhodnú ťažbu a porast **nie je súčasťou chráneného vtáčieho územia**, obhospodarovateľ lesa postupuje v závislosti od uplatňovaného stupňa ochrany nasledovne:

SMREČINY NAPADNUTÉ LYKOŽRÚTOM

1. Ak sa **v poraste** uplatňuje **1. stupeň** ochrany a z **rozhodnutia** orgánov ochrany prírody **nevyplývajú** obmedzenia vzťahujúce sa k problematike vykonávania opatrení na ochranu lesa, obhospodarovateľ lesa je oprávnený a povinný **vykonať** náhodnú ťažbu, alebo iné vhodné opatrenia na ochranu lesa, najskôr **po uplynutí 10 dní** odo dňa doručenia ohlásenia vzniku dôvodu na náhodnú ťažbu orgánu štátnej správy lesného hospodárstva. V prípade, že s vykonaním náhodnej ťažby súhlasil orgán štátnej správy lesného hospodárstva, túto náhodnú ťažbu je obhospodarovateľ lesa oprávnený vykonať aj pred uplynutím lehoty 10 dní od doručenia ohlásenia vzniku dôvodu na náhodnú ťažbu.
2. Ak sa **v poraste** uplatňuje **2. stupeň** ochrany a teda obmedzenia a zákazy vyplývajúce pre tieto územia z právnej úpravy ochrany prírody, **orgán ochrany prírody je oprávnený**, v lehote **do desiatich dní** od doručenia ohlásenia vzniku dôvodu na náhodnú ťažbu, **začať konanie** o podmienkach a obmedzeniach vykonania náhodnej ťažby alebo iných vhodných opatrení na ochranu lesa. **Ak orgán ochrany prírody**
 - v stanovenej lehote **konanie začal**, je povinný **oznámiť obhospodarovateľovi lesa začatie konania** a súčasne s tým, ak je to potrebné, **vydať predbežné opatrenie**, ktorým náhodnú ťažbu obmedzí, alebo určí podmienky jej vykonávania. **Obhospodarovateľ lesa** v takomto prípade **je oprávnený** vykonávať činnosti zamerané na ochranu lesa len **v súlade** s obmedzeniami a podmienkami uvedenými v **predbežnom opatrení**. Predbežné opatrenie stráca účinnosť dňom nadobudnutia **právoplatnosti rozhodnutia orgánu ochrany prírody**. Od tohto dňa je **obhospodarovateľ lesa povinný vykonávať** opatrenia na ochranu lesa len **v súlade** s rozhodnutím orgánu ochrany prírody.
 - v stanovenej lehote **konanie nezačal**, **obhospodarovateľ lesa je oprávnený a povinný** v rozsahu zákonných povinností vykonať náhodnú ťažbu a ďalšie vhodné opatrenia na ochranu lesa bez obmedzení.
3. Ak sa **v poraste** uplatňuje **3. alebo 4. stupeň** ochrany a teda obmedzenia a zákazy vyplývajúce pre tieto územia z právnej úpravy ochrany prírody a **vykonaním náhodnej ťažby môže vzniknúť holina s výmerou viac ako 0,3 ha**, **obhospodarovateľ lesa je oprávnený** vykonať náhodnú ťažbu **len na základe súhlasného stanoviska organizácie ochrany prírody** (Štátna ochrana prírody SR) **alebo v rozsahu a za podmienok určených v rozhodnutí orgánu ochrany prírody**. **Organizácia ochrany prírody vydá** súhlasné stanovisko na vykonanie náhodnej ťažby **najneskôr do 10 dní** od ohlásenia vzniku dôvodu na náhodnú ťažbu. **V prípade, že** v stanovenej lehote organizácia ochrany prírody **nevydá súhlasné stanovisko** k náhodnej ťažbe, **predloží orgánu ochrany prírody podnet** na konanie o obmedzení alebo zákaze vykonania náhodnej ťažby alebo určení podmienok na jej vykonanie. Orgán ochrany prírody postupuje rovnako ako je uvedené v prvom bode prípadu 2. Obdobne postupuje aj obhospodarovateľ lesa.

4. Ak sa **v poraste** uplatňuje **5. stupeň**, zakazuje sa zasiahnuť do lesného porastu, čo znamená, že **vykonávanie náhodnej ťažby alebo iných vhodných opatrení** na ochranu lesa je **vo všeobecnosti zakázané**. To však **neplatí, ak orgán ochrany prírody**, v záujme ochrany prírody, **povolil výnimku zo zákazu** zasiahnuť do lesného porastu v prípade, že ide o vykonanie zásahov na záchranu chránených živočíchov a chránených rastlín alebo činností, ktorými nedôjde k zmene prírodného prostredia v súlade s § 29 ods. 4 zákona o ochrane prírody. Tento postup sa uplatňuje na všetkých lesných pozemkoch, na ktorých sa uplatňuje 5. stupeň **bez rozdielu, či sú alebo nie sú súčasťou chráneného vtáčieho územia**.

Osobitný postup sa uplatňuje v lesných porastoch, ktoré sú **súčasťou chránených vtáčích území** a v ktorých sa uplatňujú **iné ako 5. stupeň ochrany**. Podľa § 26 zákona o ochrane prírody „na vykonanie náhodnej ťažby a opatrení na ochranu lesa v chránenom vtáčom území, v ktorom platí iný ako 5. stupeň ochrany, sa primerane vzťahujú ustanovenia § 14 ods. 6 a 7“. V prípadoch, ak ide o 1. alebo 2. stupeň ochrany, uplatňuje sa postup a konanie obhospodarovateľa lesa a orgánu ochrany prírody uvedený v bode 2, ak ide o 3. alebo 4. stupeň ochrany, uplatňuje sa postup a konanie uvedený v bode 3.

- **Nárok na úhradu** zvýšených nákladov sa podľa § 28 ods. 5 zákona o lesoch považuje za uplatnený **predložením projektu** na zabránenie šírenia a premnoženia škodcov **organizácii ochrany prírody** (Štátna ochrana prírody SR) a jeho **odsúhlasením** v posudku orgánu **štátnej odbornej kontroly ochrany lesa** (Lesnícka ochranná služba).
- **Nárok na úhradu** zvýšených nákladov **má obhospodarovateľ lesa za vykonanie opatrení projektu** na zabránenie šírenia a premnoženia

VÝVOJ LYKOŽRÚTA SMREKOVÉHO POD KÔROU

škodcov na území vo vodorovnej vzdialenosti **do 500** metrov od okraja porastov, z ktorých premnoženie a šírenie škodcov hrozí a v ktorých, v dôsledku vyššie uvedených obmedzení a zákazov ochrany prírody, nebolo možné opatrenia na ochranu lesov vykonať.

- **Zvýšenými nákladmi** na ochranu lesa podľa projektu na zabránenie premnoženia a šírenia škodcov sa rozumejú náklady, ktoré obhospodarovateľ lesa vynakladá nad rámec **bežného hospodárenia** v lesoch vrátane nákladov na vypracovanie projektu a uplatnenia nároku.
- **V projekte** na zabránenie šírenia a premnoženia škodcov je možné uviesť **aj opatrenia**, ktoré je, v dôsledku **bionómie vývoja a spôsobu šírenia** škodlivého činiteľa, potrebné vykonať na území vo vodorovnej vzdialenosti **viac ako 500** metrov od okraja porastov, v ktorých vykonanie opatrení na ochranu lesa bolo zakázané alebo obmedzené.
- **Organizácia ochrany prírody sa bezodkladne vyjadruje** k rozsahu navrhovaných opatrení, spôsobu ich vykonania a k vymedzeniu územia nad 500 metrov od okraja porastov, z ktorých hrozí šírenie premnoženia a šírenia škodcov a na ktorom sa majú opatrenia realizovať.
- **Predmetom úhrady sú opatrenia**, ktoré **po dohode** s organizáciou ochrany prírody **určí v posudku** orgán štátnej odbornej kontroly ochrany lesa.

- Ak **organizácia ochrany prírody nesúhlasí** s projektom na zabránenie premnoženia a šírenia škodcov (rozsahom a spôsobom vykonania opatrení na ochranu lesa), **obhospodarovateľ lesa je povinný vykonávať opatrenia** na ochranu lesa **podľa projektu** na zabránenie šírenia a premnoženia škodcov **na vlastné náklady**. Tým **nie sú dotknuté** ustanovenia **zodpovednosti za škodu** podľa Občianskeho zákonníka (zákon č. 40/1964 Zb.), vrátane práva na úhradu spôsobenej škody a škody za nesprávny úradný postup orgánu ochrany prírody, ktorý je pri vydávaní svojich rozhodnutí povinný zistiť presne a úplne skutočný stav vecí, t. j. posúdiť aj dopady svojho rozhodnutia na všetkých účastníkov konania, teda dopady na práva a povinnosti všetkých, ktorí sú rozhodnutím dotknutí.

- Ak **organizácia ochrany prírody nesúhlasí** s projektom na zabránenie šírenia a premnoženia škodcov, **je oprávnená dať podnet orgánu ochrany prírody**, ktorý môže na základe uvedeného podnetu **začať konanie** o obmedzení a zákaze vykonania opatrení na ochranu lesa.
- **Do doby oznámenia o začatí konania a vydania predbežného opatrenia** je **obhospodarovateľ lesa povinný vykonávať opatrenia na ochranu lesa v zmysle projektu** na zabránenie šírenia a premnoženia škodcov napriek tomu, **že opatrenia tohto projektu boli dôvodom podania podnetu** organizácie ochrany prírody a krajiny na začatie konania orgánu ochrany prírody a krajiny.
- Ak **orgán ochrany prírody vydal rozhodnutie o predbežnom opatrení**, ktorým **vykonanie opatrení projektu** na zabránenie šírenia a premnoženia škodcov **obmedzil alebo zakázal**, **obhospodarovateľ lesa zabezpečí vypracovanie nového projektu** (alebo prepracovania a doplnenia pôvodného

projektu) na zabránenie šírenia a premnoženia z porastov, ktorých sa predbežné opatrenie dotýka.

- **Povinnou osobou za vykonanie preventívnych opatrení** s cieľom predchádzať poškodeniu lesa, **ochranných a obranných opatrení** pred škodami spôsobovanými škodlivými činiteľmi **je obhospodarovateľ lesa**.
- Opatrenia projektu na zabránenie šírenia a premnoženia škodcov, určené v posudku orgánu štátnej odbornej kontroly ochrany lesa, **môže však, po dohode s obhospodarovateľom lesa, vykonať organizácia ochrany prírody**. V prípade, že k takejto **dohode nedôjde**, zodpovednou osobou za ich vykonanie je **obhospodarovateľ lesa**.
- **Súčasťou projektu na zabránenie šírenia a premnoženia škodcov**, vypracovaným odborným lesným hospodárom, sú **najmä popisná časť** (popis územia a popis zdravotného stavu lesov a stavu a vývoja škodlivých činiteľov), **návrh opatrení** na ochranu lesa, **špecifikácia nákladov** a nároku na úhradu zvýšených nákladov za vykonanie opatrení a **mapové prílohy**.
- V **popise územia** sa uvádza najmä **charakter územia**, z ktorého hrozí šírenie škodcov, charakter územia, na ktorom sa vykonanie opatrení na ochranu lesa navrhuje (územie do 500 metrov, resp. podľa šírenia a bionómie škodcu aj nad 500 metrov vo vodorovnej vzdialenosti od okraja porastu, z ktorého šírenie hrozí a v ktorom bolo vykonanie opatrení na ochranu lesa obmedzené alebo zakázané); **opis porastov**, v ktorých sa opatrenia na zabránenie šírenia a premnoženia škodcov navrhujú (uvádza sa dielec, čiastková plocha, porastová skupina, výmera, kategória lesa, vek, drevinové zastúpenie, stupeň ochrany) a ďalšie skutočnosti súvisiace s realizáciou opatrení.
- V **opise zdravotného stavu lesov a stavu a vývoja škodlivých činiteľov** sa uvádza najmä **rozsah poškodenia** (stupeň poškodenia, stav alebo percento poškodenia, rozsah poškodenia), **dôvod vzniku poškodenia** (typ škodlivého činiteľa, škodlivý činiteľ, chronológia jeho doterajšieho pôsobenia a šírenia, predpoklad ďalšieho vývoja a šírenia).
- V **návrhu opatrení** na zabránenie šírenia a premnoženia škodcov odborný lesný hospodár osobitne uvádza **opatrenia**, ktorých vykonanie je potrebné na území vo vodorovnej vzdialenosti **do 500 metrov** od okraja porastov, z ktorých hrozí šírenie a premnoženie škodcov; ak z bionómie

vývoja škodcu a spôsobu jeho šírenia vyplýva väčšia vzdialenosť, špecifikujú sa aj opatrenia, ktorých vykonanie je potrebné na území vo vodorovnej vzdialenosti **nad 500 metrov** od okraja porastov, z ktorých hrozí šírenie a premnoženie škodcov. Okrem stanovenia opatrení a ich lokalizácii je potrebné uviesť aj rozsah opatrení z hľadiska ich **početnosti**, porasty v ktorých sa budú vykonávať, **dobu a čas** ich vykonávania.

- Za **opatrenia** na zabránenie šírenia a premnoženia škodcov sa považujú opatrenia spočívajúce v **kontrole (monitoringu) zdravotného stavu, preventívne opatrenia a obranné opatrenia**. Medzi **opatrenia monitoringu** zdravotného stavu patria predovšetkým opatrenia súvisiace so zisťovaním zdravotného stavu porastov – **podkôrníkový pozorovateľ** (uvádza sa obdobie monitoringu, početnosť kontrol, vedenie evidencie, počet pozorovateľov); **lapače** (typ, počet podľa porastov); feromónové **odparníky** (typ, počet podľa porastov, na jeden lapač na jednu sezónu sa odporúčajú 2 ks feromónov); **spôsob kontroly a evidencie** odchytených hmyzích škodcov (podľa porastov a lapačov).
- V rámci „**obránných opatrení**“ sa uvádzajú najmä opatrenia súvisiace s **asanáciou atraktívnej hmoty** súvisiace napr. so spílením zlomov, resp. oddelením vývrátov od koreňových koláčov, odvetvením a odkôrnením kmeňov a hmoty hrúbia, chemickým ošetrovaním (ak je možné), deštrukciou celistvosti kôry harvesterovou hlavicou, použitím insekticídnej siete alebo vývozom atraktívnej hmoty, uhadzovanie a spaľovanie haluziny, štiepkovanie alebo kompostácia biomasy, asanácia kôry po odkôrnení. V tejto časti projektu by mal odborný lesný hospodár uviesť aj technické spôsoby zabezpečovania obranných a ochranných opatrení.

PODROBNÝ POSTUP NÁJDETE NA:

[web.nlcsk.org /PORADENSTVO A VZDELÁVANIE/ĎALŠIE VZDELÁVANIE/Odborné publikácie/](http://web.nlcsk.org/PORADENSTVO%20A%20VZDELAVANIE/DALŠIE%20VZDELAVANIE/Odborné%20publikácie/)
Obhospodarovanie lesov

[www.forestportal.sk /LESNÉ HOSPODÁRSTVO/ODBORNÉ VZDELÁVANIE/Odborné publikácie/](http://www.forestportal.sk/LESNÉ%20HOSPODÁRSTVO/ODBORNÉ%20VZDELÁVANIE/Odborné%20publikácie/)
Obhospodarovanie lesov

